

BOPESI LISUNGI YA PAYS-BAS YA LISANGA YA CATPC NA RENZO MARTENS MPO NA BIENNALE YA VENISE 2024

Artiste Renzo Martens, alongo na ba artistes ya Cercle d'Art des Travailleurs de Plantation Congolaise (CATPC) mpe mokambi ya bilakiseli Hicham Khalidi, bakopesa lisungi ya Pays-Bas mpe na Biennale ya Venise 2024. Khalidi na Martens bazali na likanisi ya kosangana na CATPC na lisungi ya Pays-Bas. Komite moko monene ya mokili mobimba epesaki toli na Lisangani ya Mikóló-Bakambi ya Fond Mondriaan ete básala lisusu mingi mpe na kobongisa likanisi yango mpe ekóma bililingi oyo ebongi na mokili mobimba. Plan ya Martens, Khalidi mpe CATPC ekofungwama na bato kobanda 20 avril 2024 na Pavillon Rietveld na Venise mpe na mbala moko na White Cube (cube ya mpembe) - oyo Martens mpe CATPC etyaki liboso - na Lusanga, na République démocratique du Congo (RDC). Yango wana, lisungi oyo ya Pays-Bas ezali na bililingi mibale oyo ezali na boyokani.

Martens na Khalidi bazali na mokano ya kosalela lisungi ya Pays-Bas mpe na CATPC elakisa bililingi mpe balimbola lisolo oyo ezali na sima ya kopona yango. Khalidi na Martens bakosunga lisanga yango na bililingi na Pavillon Rietveld.

Ced'art Tamasala, na kombo ya CATPC : 'Tozali kozela na esengo nyonso koyebisa lisolo na biso na Venise 2024. Sikoyo, libaku ya kokokanisa cube ya pembe moko oyo ezali na elanga moko na oyo ezali na nsóngé ya mokili ya art ezali kopesa biso likoki ya komona malamumalamu mokili yango mibale mpe bokeseni oyo ezali kati na yango. Makambo oyo ekeseni, kasi oyo ezali na boyokani, ekobimisama mpe na kopesa makanisi ya malamumalamu mpe ya solosolo. Na nzela ya bililingi oyo, tokokóma na eteni ya nsuka ya mobembo na biso alongo pe na koyeba solo oyo ebongi kokabolama.'

Moko na mitó ya makambo ya bililingi yango ezali kozongisama ya biloko nyonso. Motó ya likambo oyo ya mikolo na biso ekomonana na ndenge mingi, na elikya ya kopesa maboko na lisoló ya colonialisme na mokili ya misala ya art (mokili mobimba). Yango wana, longola bililingi ya kokokanisa, lisungi ya Pays-Bas ezali na mokano ya kobongisa makambo oyo ekopesa nzela na masolo na likambo yango.

Eelco van der Lingen, mokambi ya Fond Mondriaan mpe client: " Tozali na esengo ete mosika te, bililingi yango bakomonisa yango na engumba Venise mpe na Lusanga na nkombo ya Pays-Bas. Ekopesa nzela na bato banso ete bámona likambo lilandi ya CATPC mpe mosala ya Martens. Motuna ya boyokani kati na ba colonisateurs, oyo ezali mpe na bopusi likoló na mosala ya Renzo Martens, ezali tembe te. Alongo na basangani ya CATPC, Khalidi mpe Martens bakotala ndenge nini, kozanga kowangana likambo oyo, tokoki kosala mpe na bososoli malamumalamu pe avenir ya sika. Kozongisama ya biloko ekozala motó ya likambo monene ya bililingi yango. Yango ezali likambo ya sika kati na eteni ya libula ya mokili mobimba mpe kati na tembe monene na ntina na kolonia. Ezali na tina mingi tósolola likambo yango pe nazali na esengo ete tokoki kopesa maboko na likambo yango na esika monene.'

Komite ya kopesa toli mpe na kozwa ekateli ya malamumalamu, basalaki komite moko ya kopesa toli mpe basengaki bango bátalesa makambo mitano. Kati na makambo mosusu, komite ya kopesa toli etalelaki lolenge ya plan yango, bopusi oyo yango ekozala na yango na esika oyo bienale ya Venise ekosalema na mokili mobimba mpe soki plan yango ekomema na lolenge ya sika ya kolimbola Pavillon Rietveld mpe lisungi ya Pays-Bas na bienale ya Venise. Basangani ya komite mpe na lisungi ya Pays-Bas ya 2024 bazalaki: Raul Balai (mosali-bilembo pe mokambi ya bilakiseli), Hendrik Folkerts (mokambi ya bilakiseli ya art ya lelo pe mokambi ya ba bilakiseli ya Moderna Museet), Fransizka Nori

(mokambi ya Frankfurter Kunstverein), Suzanne Swarts (mokambi ya musée Voorlinden) mpe Fatos Üstek (mokambi ya bilakiseli bateli pe mokomi). Eelco van der Lingen (mokambi ya Fond Mondriaan) azalaki prezida.

CATPC na Renzo Martens

Cercle d'Art des Travailleurs de Plantation Congolaise (CATPC) ezali lisanga ya ba artistes ya Lusanga (RDC) mpe ezali na basangani ntuku mibale. Na 2017, CATPC na Renzo Martens bafungolaki White Cube (Cube blanc) na Lusanga; centre ya misala ya art oyo ezali na biloko nyonso. Na esika yango nde basangani ya CATPC basalaka misala na bango ya art. Na mosolo oyo bazwaki na mosala na bango, basombaki lisusu mabele ba hectares 120 ya bilanga oyo bazalaki kolona mpe bakómisi yango esika ya bikelamu ndenge na ndenge.

Fonds Mondriaan

Fond Mondriaan, fond ya misali bilembo pe libula ya bonkóko, ezali na mokumba ya kopesa lisungi ya Pays-Bas na Biennale ya Venise. Bililingi yango ezali kofutama na mosolo ya mikili mingi oyo mosolo ya Fond Mondriaan ezali kozwa na Ministère ya éducation, culture mpe science (OCW).

Liyebisi na ba éditeurs:

Na eleko oyo ezali koya, bato ya mayele ya CATPC, Renzo Martens mpe Hicham Khalidi, bakosala mpo na kobongisa lisusu lolenge ya kolakisa misala na Venise. Olingi koyeba makambo nyonso? Tosengi otikela biso ba infos na yo [awa](#).

Mpo na biografi pe bilili, kota na www.mondriaanfonds.nl/activiteiten/biennale-van-venetie to tinda email na esther.schussler@mondriaanfonds.nl

Client mpe producteur: Fonds ya Mondriaan

Ekipi ya ba artistes: Renzo Martens (artiste / mobandisi), Hicham Khalidi (mokambi ya bilakiseli) Ba **Artistes:** Cercle d'Art des Travailleurs de Plantation Congolaise (CATPC) esangisi René Ngongo Mateso, Lisette Mbuku Kimpala, Daniel Manenga Kibwila, Emery Muhamba, Jérémie Mabilia Masamba, Djonga Olongo Bismar, Matthieu Kasiama Kilapi, Ced'art Tamasala Kahungu, Irène Kanga Mapombo, Daniel Muvunzi, Jean Kawata Makanda, Blaise Mandefu Ayao, Huguette Kilembi Kanga, Olele Mulela Mabamba, Richard Leta Mihala, Muyaka Kapasa, Mira Meya, Tantine Mukundu, Athanas Kindendi, Philomène Lembusa, Charles Leba, Plamedi Makongote, Anti Leba, Exauce Kimbimbi, Alvers Tamasala Mbo, Alphonse Bukumba.

CATPC

CATPC - na mobimba na yango "Cercle d'Art des Travailleurs de Plantation Congolaise" to "Congolese Plantation Workers Art League" - ezali coopérative ya basali ya bilanga ya Lusanga, RD Congo. Ebongisamaki na 2014, elongo na mobundi ya ekolobi René Ngongo. Na mobu 2017, (-) New York Times ebengaki elakiseli ya bango moko na SculptureCenter "elakiseli ya pasi koleka na mobu". Na mosolo ya mosala na bango, CATPC esali momeseno ya kobatela bankama ya ba hectares ya mabelé ya bilanga mpo na mabota oyo ekoya. Na kati penza ya mabelé wana, batongi musée moko: White Cube. Na video moko ya CATPC oyo ewuti kobima kala mingi te, bafundi White Cube oyo mpo na kosangana na ye na makambo ya bokoloni mpe misala ya makasi. Na mabelé wana, bazali kozongisa

bazamba ya bilei oyo ezali ya basali, oyo ezali na biloko ya bomoi pe oyo ezali kopesa bato nyonso bilei: sima ya kolona.

www.catpc.org

Renzo Martens

Renzo Martens (1973) atángaki makambo ya politiki mpe ya art. Sima ya kosala ba films 'Episode I' pe 'Episode III: Enjoy Poverty', Martens abandisaki Human Activities mpe "reverse gentrification programme" na elanga moko na RDC. Asungaka basali ya bilanga ya Cercle d'Art des Travailleurs de Plantation Congolaise (CATPC) na kosalela critique artistique mpe na kotonga mokili ya sika - na maloba ya elilingi te, kasi na maloba ya tina. Bango nionso basalaki White Cube mpe na kozongisa mbongo mpe lokumu epai ya basali ya bilanga. Kati na documentaire ya sika ya Martens, "White Cube", CATPC esali ndakisa ya sika mpe esaleli malamu likanisi ya "White Cube" mpe na kosikola mabele na bango mpe kozongisa bazamba ya kala.

Hicham Khalidi

Hicham Khalidi (, 1972) azali mokambi ya bilakiseli ya Jan van Eyck Academy na Maastricht (NL) banda 2018. Kobanda 2015 tii 2018, azalaki mokambi ya bilakiseli ya Lafayette Anticipations na Paris. Azalaki mpe mokambi ya bilakiseli ya groupe ACT II mpe na Biennale ya Sharjah na Beyrouth na 2017, mokambi ya bilakiseli ya culture ya Biennale ya Sydney na 2016 mpe mokambi ya bilakiseli ya Biennale ya Marrakech na 2014. Lokola azali mokambi ya bilakiseli, Khalidi azali na mposa ya koyeba esika mpe makambo oyo etali misala ya art ya lelo mpe misala ya mayele. Na ndakisa, Khalidi azali na mposa ya koyeba ndenge oyo mbongwana ya klima, makama mpe makambo ya bokoloni ezali kobebisa yango. Atalelaka mosala ya kokamba bilakiseli lokola mosala ya kosalela bato mosusu mpe kosala na bomoko na bango.